

have efter denne hans Udsmykning beholdt Navnet Rafaels Stanzer. Man ser i flere af disse dejlige Værker Michel Angelos Indflydelse, en Stigning i Bevægelsernes Udfoldelse, en større monumental Virkning, en bredere Behandling af Fresken som saadan. Dette ses maaske bedst i „la Stanza d'Eliodoro“, i den Freske, hvor Heliodor, der vilde plyndre Templet, drives ud af den himmelske Rytter og hans Følgesvende, og i den senere udførte „Ildebranden i Borgo“, hvor Rafael viser større Interesse for den nøgne Figur end sædvanlig, og hvor den brede og storslaaede Behandling af Foldekastningen om Figurerne minder om Michel Angelo. Der er foretaget adskillige Restaureringer paa Rafaels Fresker; men at de af Rafael ere udførte al-fresco, ser man af Tilpudsningerne og Indtrykkene af Kalkeringerne over alt. De have ogsaa gennemgaaende holdt sig godt, men at Rafael dog ikke altid har skænket Teknikken tilstrækkelig Opmærksomhed, ser man af den store Loggia i Vatikanet, som han ogsaa fik til Opgave at udsmykke. Paa den Tid gjorde Udgravningerne af Titus' Thermer i Rom et stærkt Indtryk paa ham, og Loggiaen udsmykkes i væsentlig Samklang med dette antikke Fund. Arbejdet blev nok for største Delen udført af Rafaels Elever eller Medarbejdere og ere, selv om de i dekorativ Skønhed ikke hæve sig til de antikke Forbilleder, dog som bekendt noget af det skønneste, vi i den Retning have. Men Teknikken er daarlig, man ser Tilpudsninger og Indtryk fra Kalkeringerne over alt. Men Malingen er aabenbart for mange Partiers Vedkommende udført for sent, efter at Kalkhydratet i Pudsens Overflade af Luftens Paavirkning er omdannet til kulsur Kalk og saaledes har mistet Evnen til at indkrystallisere Farvepartiklerne. Dette gælder nærmest om de Vægge og Pilastre, som den ellers saa dygtige Giovanni da Udine har udført. Der er aabenbart pudset for store Stykker daglig, til at Malerne have kunnet udføre alle de smaa, udviklede Ornamenter, før Overfladen er begyndt at tørre. For øvrigt ere Loggiaerne restaurerede over alt. Et andet Arbejde af Giovanni da Udine, men ganske inspireret af Rafael, hvor det nærmest gælder den ornamentale Udsmykning, med smaa nydelige Midterfelter af Giulio Romano i Lofter, Hvalvinger og Pilastre, er Udsmykningen af den saakaldte Villa Madama paa Campagnen uden for Rom, som Rafael havde Bestilling paa at udføre som Arkitekt og som Leder af det hele Arbejde. Dels al-fresco og dels i Stuk ere Dekorationerne her udførte overmaade smukt og med stor teknisk Dygtighed. Paa Pilastre ser man her Stukken, i hvilken der er udført Bygaks og Blade, være trykket med Forme. Der lever den Tradition, at denne Stuk, der er saa fortrinlig, og som er behandlet paa særegen Maade, er sammensat af Pulvere di Marbre, Calce og Scagliola (en særlig Art Gibs); men ved Dr. Petersens Analyse af et Stykke af denne Stuk, viste den sig kun at indeholde knust Marmor og Kalk — altsaa intet Gibs. Giovanni da Udine udførte ogsaa de herlige Blomster- og Frugtguirlander om Rafaels skønne Fremstillinger af Psyches Historie i Loftet i Villa Farnesina i Rom. Hovedsagelig har Giulio Romano (1492—1546) udført Freskerne efter Rafaels Kartoner. Hele Loftet er saa festligt blaat med de meget lyse kødfarvede Figurer, som ere dejlige, indrammede af brede Blomster og Frugtguirlander. I disse Fresker viser Rafael sig først ret som Mester i Fremstillingen af den nøgne, over-legemsstore Figur med storladen Bredde i Skildringen og med det Plus af Ynde og Elskværdighed, som strømmer igennem alle Rafaels Arbejder. Som Tegn paa al-fresco Udførelse kan man over alt finde Tilpudsninger. Endnu en Freske af Rafael — en egenhændig udført — er „la Galatea“, ogsaa i Villa Farnesina. Her slaar Rafael sig rigtig løs med nøgne Figurer, Tritoner og Nereider, ildnede af Ungdom og Elskov, følgende den skønne Galatea paa Muslingevognen, trukken af Delfiner, mens Amoriner svæve i Luften om Figurerne Hoveder og sigte med Bue og Pile. Det er interessant at vide, at Rafael har udført denne Freske for sin Velynder Bankieren Agostino Chigi, samtidig med at han udførte de pavelig kristelige Fresker i Vatikanets Stanzer. Med Rafaels Død 1520, han døde, som bekendt, i sit 38te Aar, slutte vi disse kunsthistorisk tekniske Undersøgelser om Freskomaleriet i Italien. Vi finde ikke nogen Kunstudvikling i de nordiske Lande, svarende til den italienske. Som tidligere omtalt, maa Grundene søges i Gotikkens ensidige Udvikling, i Mangelen af store Vægflader og Freskoteknik, som alene giver Lejlighed til Indøvelse i Komposition og Udøvelse af den monumentale Kunst.